

Verslag 41e Partijcongres ChristenUnie 21 november 2020

Digitaal congres vanuit de Basiliek in Veenendaal

1. Opening door voorzitter Piet Adema

Piet Adema: "Dit is het eerste officiële digitale partijcongres, met meer dan 1000 aanmeldingen. We bestaan dit jaar 20 jaar en bij het begin werd ook gelezen uit Romeinen 12 en dat doe ik nu ook. Daar staat hoe we ons moeten verhouden tot elkaar, met oprechte liefde tot de ander, compassie voor hen die hulp nodig hebben, eensgezind en bescheiden zijn en voor alle mensen het goede zoeken. Deze dingen mogen ons sieren. Oprecht gastvrij zijn, dat willen we ook als partij zijn. In één van de moties worden we opgeroepen werk te maken van verscheidenheid en inclusiviteit. Dat willen we doen, maar dan heb ik ook een oproep: doe mee, sluit je aan, laat je zien, jong of oud, katholiek of evangelisch, LHBT of niet, met migratieachtergrond of hier altijd geworteld. Daar zie ik naar uit." Piet gaat voor in gebed.

Klaas Tigelaar (vicevoorzitter) legt uit hoe het digitale stemmen in zijn werk gaat.

2. Verslag congres 23 november 2019

Op- of aanmerkingen konden per e-mail worden gegeven; hiervan is geen gebruik gemaakt. Hiermee is het verslag vastgesteld. De meelezers van het verslag van dit congres zijn: Carine Bac en Joop van de Burgt.

3. Verslag digitale stemming over jaarverslag 2019 en wijziging contributiereglement

In dit stuk wordt uitgelegd hoe door het coronavirus in 2020 geen congressen mogelijk waren zoals we die gewend waren en hoe de leden in staat zijn gesteld digitaal te stemmen over het jaarverslag van 2019 en de wijziging van de contributie.

Beide documenten/voorstellen zijn met meerderheid van stemmen aangenomen. Hier zijn geen aanmerkingen op gekomen dus dit verslag is vastgesteld.

4. Kandidatenlijst Tweede Kamerverkiezingen maart 2021

Voorzitter van de selectiecommissie Roel Kuiper: "Wij hebben 140 aanmeldingen ontvangen, zodat we met gemak 50 mensen konden kiezen. We hebben gekozen voor een mix van continuïteit en vernieuwing, en een goede afspiegeling van de achterban van de ChristenUnie. Ook hebben we gezocht naar een man-vrouw verhouding van 50-50 en diversiteit in culturele of kerkelijke achtergrond. We waren onder de indruk van de kwaliteit die we aantroffen." Piet Adema: "We zijn trots op deze lijst en bevelen deze lijst van harte aan."

Stemming:

Voor: 632

Tegen: 25

Onthouding: 13

Daarmee is deze lijst vastgesteld.

5. Ingekomen moties

Motie 3 – Gun ons een goede tweede dans.

Ingediend door de leden: Kolkman, Barendrecht, De Haan-de Jong, Otter-van den Bosch, Van der Woerd, Van Veelen, Barendrecht-Jongeneel, Segers, Olsson-Kolkman, De Waard-Oudesluijs, Plug.

De motie spreekt uit dat: 1. Om zicht en grip te houden op het COVID virus 'Indammen' de beste strategie gebleken is, met zo min mogelijk schade aan gezondheid, welzijn, welvaart, zorg (cure en care), economie, etc. 2. Een 'indam' strategie de genoemde kernwaarden van de ChristenUnie het beste borgt. 3. We hierbij de Tweede Kamerfractie van de ChristenUnie ondersteunen om zich kritisch constructief op te blijven stellen ten opzichte van de regering,

met als doel: a. Een atmosfeer van reflecteren, leren en verbeteren mogelijk houden; b. Een expliciete keuze van de regering voor een COVID strategie van 'indammen' met de volgende kenmerken; i. Sturen op (regionale) signaalwaardes van besmettingen (en dus niet meer op IC/ziekenhuis bezetting); ii. Tijdige maatregelen tegen besmettingen zoals voorgesteld in de COVIDroutekaart (met sneller ingrijpen dan in de 2e golf) iii. Testen, traceren en isoleren, met voldoende capaciteit en snelheid zodat burgers zich daarmee ook beter aan de COVID regels kunnen houden, bij voorkeur met behulp van sneltesten. c. Nederland voor te bereiden op een succesvolle 2e dans, om zo een 3e golf te voorkomen. d. Nu al te bouwen aan een robuuste zorg-gemeenschap die voor de langere termijn hoop en perspectief biedt en die het vertrouwen in de burgers en overheid en in elkaar bewaart. 4. De verdere praktische uitwerking van bovenstaande strategische keuzes overgelaten dient te worden aan regering, relevante ministeries en instanties.

Het Landelijk Bestuur onderschrijft dat de partij bij een grote maatschappelijk crisis als deze extra expertise moet organiseren om de betreffende fractie te ondersteunen. Niet alleen vanwege de omvang maar juist ook vanwege een breder perspectief met meerdere invalshoeken. Daarvoor zijn in de afgelopen periode al diverse vruchtbare initiatieven geweest. De uitkomsten daarvan vormden bouwstenen voor de bijdrage van onze Tweede Kamerfractie. De inzet daarbij is het maximaal indammen van de besmetting en het voorkomen van een derde golf zoals door de indieners terecht wordt benoemd. De genoemde elementen komen bij die afwegingen eveneens volop aan bod. Het Landelijk Bestuur leest en onderkent de behoefte aan dialoog en debat over deze grote crisis die impact heeft op ons allemaal. Maar we vinden een partijcongres niet het beste platform om alle maatregelen in detail te bespreken. Het houden van één of meerdere rondetafelgesprekken met deelnemers uit onze achterban samen met betrokken fractieleden, vinden we op dit moment de meest effectieve oplossing. Uitkomsten van de gesprekken worden zeker meegenomen bij verdere visievorming en het hanteren van deze crisis. Daarom vragen we de indieners van motie 3 om hun motie in trekken. Het Landelijk Bestuur belooft dan één of meerdere rondetafelgesprekken te organiseren, waar ook de indieners van motie 4 bij betrokken zullen worden. Wordt de motie niet teruggetrokken, dan ontraadt het Landelijk Bestuur de motie, maar blijft bij zijn belofte om hierover één of meerdere rondetafelgesprekken te organiseren.

De indieners trekken de motie in. Klaas leest voor: "Als indieners van deze motie zijn wij verheugd dat het Landelijk Bestuur en de Tweede Kamerfractie de behoefte onderkennen om partij breed over het indammen van deze crisis door te spreken en om daartoe meerdere rondetafelgesprekken binnen de partij te organiseren. Wij willen ons graag daarvoor inzetten, wat ons betreft graag op een termijn van 2-3 weken. Daarnaast kunnen wij onze motie intrekken omdat het preadvies stelt dat de kern van onze motie (Als CU kiezen voor een COVID Indam Strategie om zo een 3e golf te voorkomen) ondersteund wordt door zowel het CU Landelijk Bestuur als de CU Tweede Kamerfractie. Daarmee is inderdaad een verdere stemming over onze motie op dit congres niet nodig."

Motie 4 – Oproep aan de ChristenUnie om het openbare debat over het verdere coronabeleid krachtig te faciliteren.

Ingediend door de leden Ferf Jentink, Keilman, Kooyman, Joosse, Maas, Trom, Korf, Faber, Haisma, Ware, Ritsema, Wittenberg, Kooyman.

De motie spreekt uit dat: - Het Landelijk Bestuur op termijn van enkele weken een coronathemanetwerk samenstelt, dat het debat binnen de partij faciliteert en de TK-fractie ondersteunt, opdat: - De ChristenUnie ruim voor de TK-verkiezingen van maart 2021 een onderbouwd en evenwichtig standpunt over de verdere corona-aanpak uitdraagt en daarmee het openbare debat breed faciliteert.

Preadvies Landelijk Bestuur – Ontraden. Het Landelijk Bestuur onderschrijft dat de partij bij een grote maatschappelijke crisis als deze extra expertise moet organiseren om de

betreffende fractie te ondersteunen. Niet alleen vanwege de omvang maar juist ook vanwege een breder perspectief met meerdere invalshoeken. Daarvoor zijn in de afgelopen periode al diverse vruchtbare initiatieven geweest. De uitkomsten daarvan vormden bouwstenen voor de bijdrage van onze Tweede Kamerfractie. De inzet daarbij is het maximaal indammen van de besmetting en het voorkomen van een derde golf zoals door de indieners terecht wordt benoemd. De genoemde elementen komen bij die afwegingen eveneens volop aan bod. Het Landelijk Bestuur leest en onderkent de behoefte aan dialoog en debat over deze grote crisis die impact heeft op ons allemaal. Het oprichten van een themanetwerk vinden we een te institutionele oplossing voor een, naar we verwachten en hopen, tijdelijk probleem. Bovendien bestaat er al een themanetwerk Zorg. Maar we vinden een partijcongres niet het beste platform om alle maatregelen in detail te bespreken. Het houden van één of meerdere rondetafelgesprekken met deelnemers uit onze achterban samen met betrokken fractieleden, vinden we op dit moment de meest effectieve oplossing. Uitkomsten van de gesprekken worden zeker meegenomen bij verdere visievorming en het hanteren van deze crisis. Daarom vragen we de indieners van motie 4 om hun motie in trekken. Het Landelijk Bestuur belooft dan één of meerdere rondetafelgesprekken te organiseren, waar ook de indieners van motie 3 bij betrokken zullen worden. Wordt de motie niet teruggetrokken, dan ontraadt het Landelijk Bestuur de motie, maar blijft bij zijn belofte om hierover één of meerdere rondetafelgesprekken te organiseren.

Indiener Guus Keilman belt in. “We zijn verheugd met de toezegging voor rondetafelgesprekken. Wij realiseren ons dat de Kamerleden niet aan alle elementen van de coronacrisis aandacht kunnen geven en wij willen daarover meepraten”. Piet Adema: “We moeten inderdaad expertise organiseren, en dat hebben we ook al gedaan, we onderkennen de behoefte aan dialoog. We willen de expertise in onze partij mobiliseren zodat we de Kamerleden kunnen ondersteunen. We willen geen vast themanetwerk hiervoor, we hopen dat de coronacrisis niet zo lang meer duurt. We ontraden de motie maar willen wel de expertise inzetten.” Guus Keilman: “We willen dat die inbreng ook openbaar wordt”. Piet: “Dat mag openbaar worden, maar we moeten snel handelen en kunnen niet alles steeds met de partij delen. Wij ontraden de motie.”

Stemming:

Voor: 97

Tegen: 543

Onthouding: 44

De motie is verworpen.

Motie 7 – Tegenwerken door inspectie Jeugd van de commissie De Winter

Ingediend door de leden Schutte, Meerdink, Plevier, Mack van Bellen, Hoogstraten, Van Duin, Hofman, Van den Hout, Nederstigt, Noort.

Gelezen: - Het rapport de Winter over geweld in de jeugdzorg stelt dat haar onderzoek werd tegengewerkt door de inspectie gezondheidszorg en jeugd die de commissie, ondanks haar politieke mandaat, maar beperkt toegang gaf tot de inspectiearchieven (de Winter, p.21), B. De motie spreekt uit dat: - Het onacceptabel is dat in Nederland instellingen zichzelf denken te mogen onttrekken aan een kritische evaluatie vanuit de samenleving. Om duidelijk te maken dat niemand boven de wet staat, moeten degenen die het onderzoek hebben tegengewerkt persoonlijk verantwoordelijk worden gehouden incl. eventuele disciplinaire maatregelen.

Preadvises Landelijk Bestuur – Ontraden. Het Landelijk Bestuur onderschrijft dat het onacceptabel is dat een door de overheid ingestelde commissie op zo'n delicaat onderwerp als geweld in de jeugdzorg tegengewerkt zou worden door de inspectie gezondheidszorg. De behandeling van het rapport De Winter door de Tweede Kamer is uitgesteld vanwege de Corona pandemie. De betreffende bewindspersoon is verantwoordelijk voor wat er is gebeurd en moet daarover door de Tweede Kamer bevraagd worden. Dat zullen we moeten

afwachten. We willen daarom eerst het gesprek in het parlement afwachten en vinden het daarom niet opportuun om nu een motie van deze strekking aan te nemen.

Indiener: Willem Schutte: "Een cultuur waar je geen pottenkijkers duldt willen we niet, we willen transparantie." Piet Adema: "Het is onacceptabel dat een ingestelde commissie zou worden tegengewerkt. Maar dit moet nog in de Kamer behandeld worden. Het is aan de fractie om de Minister hierover te bevragen. Het is nu te vroeg, daarom ontraden wij de motie." Willem Schutte: "Als je die motie na het Kamerdebat indient ben je te laat, de fractie heeft zijn eigen verantwoordelijkheid maar dit is een signaal naar de fractie dat we deze toestand niet moeten tolereren en opkomen voor de jeugd in deze instellingen." Piet: "Ik vind dat we de fractie ruimte moeten geven, maar zij hebben natuurlijk kennis genomen van deze motie. We blijven de motie ontraden."

Stemming:

Voor: 154

Tegen: 478

Onthouding: 69

De motie is verworpen.

Motie 9 – Verbeteren toezicht van Inspectie Jeugdzorg op jeugdzorginstellingen

Ingediend door de leden Schutte, Meerdink, Plevier, Mack van Bellen, Hoogstraten, Van Duin, Hofman, Van den Hout, Nederstigt, Noort.

A. Overwegende dat: - In het rapport de Winter over geweld in de jeugdzorg staat dat de Inspectie Jeugdzorg toestaat dat geweldsincidenten tussen jeugd en leiding door de instellingen zelf worden afgehandeld, ook als deze zich herhaaldelijk voordoen (de Winter, p.60, p.75), B. de motie spreekt uit dat: - De onafhankelijke rol van de Inspectie Jeugdzorg vereist dat zij zelf actief optreedt tegen dergelijk geweld inclusief het eventueel opleggen van sancties. Als ze hierin blijft tekort schieten moeten mensen hiervoor persoonlijk verantwoordelijk worden gehouden.

Preadvies Landelijk Bestuur – Ontraden. Het Landelijk Bestuur vindt net als de indieners van deze motie dat alles gedaan moet worden om geweld in de jeugdzorg te bestraffen of nog beter te voorkomen. Aangezien de behandeling van het rapport De Winter door de Tweede Kamer is uitgesteld vanwege de Corona pandemie, kennen we nog niet de reactie van de verantwoordelijke bewindspersoon. De betreffende bewindspersoon is verantwoordelijk voor wat er is gebeurd en moet daarover door de Tweede Kamer bevestigd worden. Dat zullen we moeten afwachten. We vinden het daarom niet opportuun om nu een motie van deze strekking aan te nemen.

Indiener Willem Schutte via de telefoon: "De inspectie jeugdzorg schiet tekort in het beschermen van kinderen in instellingen, we willen erop aandringen dat mensen daar persoonlijk voor verantwoordelijk worden gehouden. Dat is de taak voor politici." Piet Adema: "In lijn met mijn vorige reactie: dit debat moet nog plaatsvinden, laten we dat eerst afwachten, en niet nu een motie aannemen die daarop voorsorteert." Willem Schutte: "Kunnen we de motie opnieuw indienen na het debat in de Tweede Kamer?" Piet: "Dat kan altijd, we kunnen de motie aanhouden, of u trekt hem nu in en dient hem later opnieuw in." De indiener kiest ervoor de motie aan te houden, daarom wordt er nu niet over gestemd.

Motie 8 – Strafrechtelijk onderzoek naar seksueel misbruik in jeugdzorginstellingen Ingediend door de leden Schutte, Meerdink, Plevier, Mack van Bellen, Hoogstraten, Van Duin, Hofman, Van den Hout, Nederstigt, Noort.

De motie, A. Overwegende dat: - In het rapport de Winter over geweld in de jeugdzorg naar voren komt dat binnen jeugdzorginstellingen seksueel misbruik van de jongeren door de leiding regelmatig voorkwam (b.v. p.57; opname op website van de commissie toont b.v. getuigenis over bewaker die meerdere meisjes heeft verkracht), B. spreekt uit: - Het verzoek dat de Tweede Kamerfractie bij de minister aandringt op een onderzoek of er hier sprake is

geweest van strafbare feiten. Het oogmerk hiervan is vast te stellen of er aangifte moet worden gedaan door het ministerie.

Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen. Het Landelijk Bestuur vindt het vreselijk dat er geweld in de jeugdzorg voorkomt. We willen slachtoffers aanmoedigen om aangifte te doen. Ook zijn veel misdrijven ambtshalve vervolgbaar. Het is een goede zaak als de Tweede Kamerfractie bij de behandeling van het rapport De Winter aan de minister vraagt te onderzoeken of er aangifte gedaan moet worden en mogelijk een strafrechtelijke vervolging moet worden ingezet.

Indiener Willem Schutte: “De commissie De Winter constateert seksueel misbruik van jongeren in instellingen, er moet aangifte worden gedaan.” Piet Adema: “Het Landelijk Bestuur vindt het ook vreselijk dat dit soort zaken voorkomen en we willen slachtoffers aanmoedigen aangifte te doen. We willen dat de Tweede Kamerfractie aandringt op strafrechtelijke vervolging. We adviseren deze motie over te nemen.” Schutte: “Bedankt voor uw steun.”

Stemming:

Voor: 668

Tegen: 33

Onthouding: 11

De motie is aangenomen.

Motie 10 – Thuisonderwijs.

Ingediend door de leden: Zondag, Zondag-Jansen, Heuvelink, Bosman, Mills, Putmans, Davidson-Baquerizo Maravi, de Wit, de Wit, Van Oord-Jansen, Den Breejen, Wijns, Wijns-Klarenbeek, Van Aken-de Graaf, Klarenbeek, Feenstra, Vreugdenhil, Plakas, Lok, De Haan, Ambachtsheer, Grijsen, Dingemans, Dijksterhuis, Van Venrooij.

De motie: Gelezen (o.a.) Wetsvoorstel “Wet Voorschriften vrijstelling leerplicht bij richtingbezwaren” . Overwegende dat: - De ChristenUnie pal staat voor de vrijheid van godsdienst en onderwijs, en thuisonderwijs een sluitstuk vormt in de vrijheid van onderwijs; - Thuisonderwijs het kind centraal stelt en zodoende een vorm is van passend onderwijs; - Thuisonderwijs zijn bestaansrecht heeft bewezen voor een grote groep kinderen; - Thuisonderwijs wezenlijk verschilt van schoolonderwijs en dat toezicht daarom rekening dient te houden met de eigenheid van thuisonderwijs; - Toezicht proportioneel dient te zijn met respect voor het thuisdomein, geweten en godsdienstvrijheid; - Thuisonderwijsorganisaties aangeven dat dit wetsvoorstel niet aansluit bij de eigenheid van thuisonderwijs; - Wederzijds vertrouwen en begrip van belang zijn voor gedragen en succesvol toezicht en regelgeving; spreekt uit dat: - de ChristenUnie-fractie zich actief inzet voor het steunen van de minister om, in een sfeer van wederzijds vertrouwen en begrip, in samenwerking met de thuisonderwijsorganisaties, de reacties op het wetsvoorstel te verwerken in een verbeterd wetsvoorstel en de route daarnaartoe, zodat voldoende recht wordt gedaan aan: - de aard van thuisonderwijs, zodat gekozen vormen van toezicht proportioneel en passend zijn;- de kansen die thuisonderwijs biedt.

Preadvies Landelijk Bestuur – Oordeel congres. De ChristenUnie heeft de ruimte om thuisonderwijs te geven altijd verdedigd en zal dat blijven doen. Veel van de uitgangspunten die in de motie staan steunen we voluit. Ouders die bewust kiezen voor thuisonderwijs bieden hun kinderen vaak goed en uitdagend onderwijs. Maar niet altijd. Met het groeiend aantal mensen dat thuisonderwijs geeft, vindt de ChristenUnie dat er goed toezicht moet zijn op thuisonderwijs, net als bij bijvoorbeeld het bijzonder onderwijs (dat net zo goed van ouders uitgaat). En we willen dat ouders een heel bewuste keuze maken voor thuisonderwijs en kinderen bijvoorbeeld niet onder het mom van thuisonderwijs zomaar van een school kunnen worden gehaald na radicalisering of een conflict. De Tweede Kamerfractie heeft bij het opstellen van het regeerakkoord gestreden voor proportioneel toezicht en behoud van de vrijheid voor thuisonderwijs. Het wetsvoorstel dat op basis van die afspraak moet worden

gemaakt, is nog in voorbereiding. Er wordt nu naar de inbreng bij internetconsultatie gekeken door de regering. De fractie zal de wet kritisch toetsen als die er eenmaal ligt. Het Landelijk Bestuur staat sympathiek tegenover de bedoeling van de indieners: het verdedigen van de ruimte voor thuisonderwijs. Het Bestuur wil met de indieners de Kamerfracties oproepen het wetsvoorstel over Thuisonderwijs kritisch te toetsen om de vrijheid van thuisonderwijs te waarborgen en het toezicht proportioneel te houden. Het Landelijk Bestuur laat het oordeel voor deze motie graag aan het congres.

Indiener: Bram Zondag: "Voor een grote groep kinderen biedt thuisonderwijs momenteel een veilige haven. Wij willen dat er proportioneel toezicht komt, dat zit nu niet in het wetsvoorstel. Via de internetconsultatie zijn er veel reacties gekomen en dat zegt iets over de zorgen die er zijn. We willen de CU oproepen zich in te zetten voor een beter wetsvoorstel." Piet Adema: "We hebben thuisonderwijs altijd verdedigd. Maar thuisonderwijs heeft goed toezicht nodig. De fractie zal de wet natuurlijk kritisch toetsen als die er ligt. We leggen de motie graag aan het oordeel van het congres." Zondag: "We zijn blij met de steun voor thuisonderwijs."

Stemming:

Voor: 386

Tegen: 250

Onthouding: 90

De motie is aangenomen.

Motie 13 – Stel een coördinator Culturele Inclusie aan.

Ingediend door Perspectief, ChristenUnie-jongeren.

De motie verzoekt het Landelijk Bestuur: - Een coördinator Culturele Inclusie aan te stellen, die cohesie aanspoort en bewaart tussen de verschillende projecten en initiatieven die binnen de partij zijn opgezet rond het thema, en die op structurele vordering aanstuurt; - Deze coördinator de opdracht mee te geven Perspectief nadrukkelijk te betrekken bij zijn inspanningen.

Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen (op voorwaarde, zie toelichting). Het Landelijk Bestuur onderkent ten volle het belang om de diverse culturen en achtergronden in onze achterban actief een plaats te geven. De indieners hebben dit treffend verwoord. Het Wetenschappelijk Instituut heeft de belangrijke studie 'Beelddragen, de wereldkerk en haar politieke opdracht' gepubliceerd en is op dit moment bezig om een cursusserie te ontwikkelen in afstemming met het opleidingscentrum en de coördinator Internationaal van de partij. Deze cursusserie is bedoeld voor christenen met afstand tot de politiek, waaronder christenen met een multiculturele achtergrond.

Het aanstellen van een coördinator Culturele Inclusie zou kunnen helpen om deze ontwikkeling stevig te verankeren in de partij. Op dit moment werkt het Landelijk Bestuur aan de uitbouw van een partij breed HR-programma, waarbij veelkleurig talent een sleutelbegrip is. Dat kan door middel van een coördinator of wellicht ook op andere wijze. Wij zullen aan de indieners verslag uitbrengen over de exacte invulling. Als we motie 13 mogen uitleggen dat er binnen de partij in beleid en uitvoering stevig verankerde aandacht is voor culturele inclusie, adviseren we graag deze motie over te nemen.

Indiener Tim Kuijsten: "We zijn blij dat het Bestuur adviseert de motie over te nemen, maar de interpretatie van het Bestuur is niet hetzelfde als die van ons, het gaat niet alleen om HR-beleid, maar stel iemand aan, met een bredere taak. Het kan een nieuwe functie zijn of deel van een functie van een bestaand iemand." Piet Adema: "Het ligt niet zo ver uit elkaar, we willen dat culturele inclusie een belangrijke plek krijgt in de partij, we noemen dat HR-beleid maar we bedoelen: Het betrekken van mensen, een partij bestaat uit mensen. Het gaat over doelgroepen erbij betrekken, jongeren, katholieken. Dat er een cultuur komt in de partij die dit mogelijk maakt. Wij willen niet één persoon die dit als taak heeft maar we willen het deel maken van ons beleid. HR klinkt wat technisch, als personeel en organisatie, zo bedoelen we het niet. Als de motie betekent 'één persoon aannemen' dan

ontraden we het. Tim Kuijsten: “Onze wens is dezelfde. We moeten doorpakken en dan helpt het om één persoon ervoor aan te stellen. Niet alleen de wens uitspreken maar stappen zetten.” Piet Adema: “Je vindt dat het volgend jaar geregeld moet worden, we gaan het inbedden in beleid. Maar één persoon aanstellen vinden we niet de juiste keus. Het moet een cultuurverandering zijn. We gaan hier werk van maken, ook al ontraden we de motie.”

Stemming:

Voor: 331

Tegen: 356

Onthouding: 58

De motie is verworpen. Maar we gaan zeker aan het onderwerp werken.

Motie 1 – Tranen van Lesbos.

Ingediend door de leden Bloem, Fountain, De Lange, Mulderij, Westerveld, Van Buren, De Vries, Kaper-Hartenberg, Kooij, Van de Kamp, Weststrate, Tolkamp-de Vries, Van der Snoek, KennedyDoornbos, Ten Kate, Van Buren, Vreugdenhil, Otter-van den Bosch, Bruinius, Streefland, Van den Brink, Vonk, Van Drongelen, Gooijer, Grinwis, Krins, Jager, Hup, Maas, Van den Heuvel, Terlouw, Heuvelink, Van der Rhee, Ceder, Hopman, Niesink, Van Veen, Karssemeijer, Den Otter-Kuijper, Grasmeijer-Bronsema, Teeuw.

De motie constateert met verdriet dat er geen betere regeling voor de vluchtelingen in kamp Moria is afgesproken en spreekt uit de huidige en de toekomstige Tweede Kamerfractie op te roepen zich te blijven inzetten voor een daadwerkelijke Europese oplossing voor de problemen in de getroffen lidstaten (denk aan Griekenland met o.a. Lesbos en Italië met Lampedusa), een eerlijke verdeling van vluchtelingen over de Europese lidstaten (naleving van het solidariteitsmechanisme) en een ruimhartige opstelling van Nederland daarin, - De toekomstige Tweede Kamerfractie op te roepen zich na de verkiezingen in de Kamer en bij eventuele kabinetsonderhandelingen met hart en ziel in te blijven zetten voor een humaan vluchtelingenbeleid en bescherming van de rechtspositie van vluchtelingen. Preadvies – overnemen. Het Landelijk Bestuur en de beide Kamerfracties zijn verdrietig over de situatie op de eilanden. We zijn niet tevreden over het resultaat van de onderhandelingen met de coalitiegenoten. Dit is door Gert-Jan Segers verwoord in een blog:

(<https://www.christenunie.nl/blog/2020/09/14/Een-lijkeafspraak-met-een-bittere-nasmaak>). ‘Hoewel het resultaat dus absoluut onbevredigend is, is de inschatting dat dit resultaat binnen de huidige politieke verhoudingen – tegen de klippen op – het maximaal haalbare was. Er zullen 100 vluchtelingen naar Nederland overgebracht worden en er worden enkele honderden minderjarigen van de eilanden op het vaste land opgevangen, door Nederland ondersteund. De motie is een welkome aanmoediging aan de Tweede Kamerfractie om zich blijvend in te zetten voor een humane opvang van vluchtelingen. Het Landelijk Bestuur adviseert om motie 1 over te nemen.

Indiener Ben Bloem: “Asiel en vluchtelingen zaken, daar klopt het hart van de ChristenUnie, een veilige haven bieden aan mensen die een plek zoeken. In 2018 werd Moria al het ergste kamp ter wereld genoemd, en toen kwam daar nog een brand overheen. Ze zijn verplaatst naar een tweede kamp, waar het nog erger is. Het bod van Nederland is 100 vluchtelingen hierheen te halen. Deze motie roept op aan de Tweede Kamerfractie om zich in te blijven zetten voor een goede opvang van vluchtelingen en een rechtvaardig asielbeleid”. Piet Adema: “Het Landelijk Bestuur is verdrietig over de situatie in Moria. De inschatting is dat dit resultaat het maximaal haalbare was. De motie is een welkome ondersteuning voor de Tweede Kamerfractie. Het advies is overnemen. Ben Bloem: “We willen een eerlijk en rechtvaardig asielbeleid.”

Stemming:

Voor: 720

Tegen: 27

Onthouding: 16

De motie is aangenomen.

Motie 5 – Zonder zorgpersoneel geen bedden en zorg.

Ingediend door de leden: Barendrecht, De Haan-de Jong, Van der Kolk, Klerks, Immerzeel, Gooijer, Hunink, Dieterman, De Waard-Oudesluijs, Hunink, Otter-van den Bosch, Snel, Van den Broek, Van Drongelen, Van Zalk, Bondt.

De motie spreekt uit dat: 1. De ChristenUnie vol dank en lof is over de inzet van al het zorgpersoneel tijdens de coronapandemie en verzoekt het Landelijk Bestuur en de Tweede Kamerfractie: 1. Om een doorrekening te vragen aan het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van het aantal beschikbare bedden in ziekenhuizen, verpleeghuizen, gehandicaptenzorg en thuiszorg in relatie tot het ziekteverzuim en uitval van zorgpersoneel om zo tot het reële aantal beschikbare bedden te komen. 2. Dat de ChristenUnie in haar verkiezingsprogramma zich uitspreekt over en zich tijdens eventuele onderhandelingen hard maakt voor: a. Het aanpakken van het personeelstekort in de zorg door; i. op korte termijn, extra inzet door ruimte te scheppen voor financiële stimulans en het organiseren van betere randvoorwaarden (bijvoorbeeld kinderopvang). ii. op de lange termijn door bevorderen van de waardering, loopbaanperspectief en zeggenschap van verpleegkundigen en verzorgenden.

Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen. De ChristenUnie draagt alle zorgmedewerkers al jaren een warm hart toe. Juist in deze periode laten ze zien met hoeveel passie en bevoegenheid de zorgmedewerkers zich inzetten voor hen die die hulp zo hard nodig hebben. Daarom onderschrijven we van harte de strekking van de motie. Ten aanzien van de motie merken wij het volgende op: 1. De doorrekening: De actuele problemen in de zorg ontstaan niet doordat er tekort aan bedden is, maar tekort aan personeel. Er is een hoog ziekteverzuim en mensen zitten thuis in quarantaine of doordat een gezinslid ziek is. Daardoor daalt het daadwerkelijke aantal bedden dat gevuld kan worden. Volgens een aantal ondertekenaars van de motie is Ernst Kuipers te optimistisch over het aantal bedden dat beschikbaar is. De Tweede Kamerfractie kan de regering oproepen om een goede doorrekening te maken, vooral nu er door de Corona crisis extra spanning op zit. 2. Inzet in VP en onderhandelingen: Dit sluit aan op onze inzet. Mede op voorstel van de ChristenUnie is aan de SER gevraagd om specifieke knelpunten in de zorg te adresseren en voorstellen doen om deze knelpunten aan te pakken. Dit rapport ligt bij de volgende coalitieonderhandeling op tafel. Het gaat hier om o.a. het startsalaris, doorgroeimogelijkheden, scholing en andere arbeidsvoorwaarden die het werken in de zorg aantrekkelijk maakt. Door zeggenschap in de zorg te versterken krijgen verpleegkundigen en verzorgenden meer autonomie en verbetert de kwaliteit van de zorg. In verschillende debatten en moties is dat ook door de Tweede Kamerfractie aan de orde gesteld. Op dit moment werkt de fractie aan een manifest over zeggenschap in de zorg, dat bij de behandeling van de begroting VWS aan de minister aangeboden wordt. In het conceptverkiezingsprogramma waar momenteel de laatste hand aan wordt gelegd, worden veel passages opgenomen over het werken in de zorg. De richting die daarbij wordt uitgesproken is meer vertrouwen en eigenaarschap voor medewerkers in zorg en welzijn. Daar worden ook concrete voorstellen voor gedaan, o.a. op het punt van vertrouwen, vakmanschap, zeggenschap, scholing, salarisgebouw en doorgroeimogelijkheden. Dit sluit goed aan bij wat de indieners van de motie beogen. Het conceptverkiezingsprogramma komt ter bespreking terug op het volgende ChristenUnie congres. Het Landelijk Bestuur adviseert om motie 5 over te nemen. Indiener Arie Barendregt: “We hebben te weinig zorgpersoneel. We willen betere voorwaarden.” Piet Adema: “Zeker in deze tijd van corona moeten we hier aandacht voor hebben, we onderschrijven de strekking van de motie. Het aantal bedden is niet het probleem, maar wel de verzorgenden. De CU heeft aan de SER gevraagd te analyseren hoe de situatie in de zorg is, en hoe de voorwaarden beter kunnen worden o.a. meer zeggenschap. En de Tweede Kamerfractie werkt aan een manifest over de zorg. Ook in het Verkiezingsprogramma zal het gaan over vertrouwen in zeggenschap en vakmanschap, scholing en doorgroeimogelijkheden.”

Stemming:

Voor: 713

Tegen: 22

Onthouding: 11

De motie is aangenomen.

Motie 6 – Gemeenten hebben acuut meer structureel geld nodig.

Ingediend door de lokale afdeling ChristenUnie Oldebroek.

De motie spreekt uit: - In het verkiezingsprogramma op te nemen dat de gemeenten voldoende geld moeten krijgen met het oog op de tekorten die zijn ontstaan door de jeugdzorg, de Wmo en de Coronacrisis; eveneens op te nemen in het verkiezingsprogramma dat er rekening gehouden moet worden met de tekorten die bij gemeenten ontstaan door de opschalingskorting; - zich tijdens de verkiezingen, en de formatie, niet alleen in te zetten voor meer geld voor gemeenten maar, hier een essentieel punt van te maken; - er toezicht moet komen door een onafhankelijke partij of gemeenten voldoende geld krijgen van het Rijk om hun taken uit te voeren.

Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen. De motie vraagt terecht aandacht voor de financiële positie van gemeenten. Dat is voor de huidige Kamerfracties ook steeds een punt dat wij bij de begrotingsonderhandelingen hebben ingebracht. Met resultaat. Maar er is meer nodig. De inhoud van de motie sluit aan op de inhoud op het conceptverkiezingsprogramma op dit punt, dat we tijdens het volgende ChristenUnie congres zullen bespreken. De motie vraagt om hier een essentieel punt van maken te maken. Dat is het, zo hebben we tot nu toe laten zien. We moeten voorzichtig zijn met dit te bombarderen tot een speerpunt voor de verkiezingen of een breekpunt voor onderhandelingen, maar het mag duidelijk zijn dat dit voor de partij en ook de fractie een aangelegen punt is. Die inzet zal ook in de komende periode worden voortgezet, ook bij een eventuele formatie.

Indiener Arno Hardonk: "Gemeenten hebben forse tekorten binnen het sociaal domein, daardoor is er meer geld nodig. We willen graag in het Verkiezingsprogramma duidelijk aandacht hiervoor. De motie wordt mede ingediend door Elburg en Harderwijk." Piet Adema: "De motie vraagt terecht aandacht voor de financiële positie van gemeenten. De fracties en het VP geven hier aandacht aan. Het is een zeer aangelegen punt voor ons, het advies is dan ook overnemen." Arno Hardonk: "Ik ben blij met dit positieve preadvies, dat is een steun in de rug voor raadsleden en wethouders."

Stemming:

Voor: 696

Tegen: 27

Onthouding: 23

De motie is aangenomen.

Motie 2 – Mensenrechtenschendingen in West-Papua (voormalig Nederlands Nieuw Guinea).

Ingediend door de leden Oldenburger, Dijkstra, Prins, Haan, Prins, Jansma, Das, Wijma, DrijfhoutPoel, Faber-Baars, Lok.

De motie spreekt uit: - De ChristenUniefractie in de Tweede Kamer op te roepen steun te verlenen aan acties die ten doel hebben de situatie op Papua te bespreken en te verbeteren, - In samenwerking met andere fracties het rapport "Een daad van vrije keus" in de Kamer te agenderen, - De minister van Buitenlandse Zaken op te roepen de situatie op Papua in internationaal verband te agenderen.

Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen. De motie vraagt terecht aandacht voor de mensenrechtenschendingen in West-Papua. In de afgelopen periode heeft de Tweede Kamerfractie verschillende keren de situatie op Papua aan de orde gesteld. Vorig jaar heeft de fractie, bij de behandeling van begroting van Buitenlandse Zaken de minister opgeroepen het Droogleever-rapport te agenderen. Als de situatie daartoe opnieuw aanleiding geeft zullen we de minister ook oproepen om Papua internationaal te agenderen.

Er komt verder geen toelichting van de indiener.

Stemming:

Voor: 707

Tegen: 3

Onthouding: 35

De motie is aangenomen.

Motie 11 – Sport en Mensenrechtenschendingen

Ingediend door Perspectief, ChristenUnie-jongeren.

De motie: A. constaterende dat: - In 2022 zowel het WK Voetbal in Qatar als de Olympische Winterspelen in China worden gehouden; - In beide landen grove mensenrechtenschendingen plaatsvinden B. overwegende dat: - Sport zich bij uitstek leent voor propaganda voor binnenlandse en buitenlandse doeleinden; - Sport en politiek in dat licht niet volledig los van elkaar te zien zijn; C. spreekt uit dat de Tweede Kamerfractie: - Zich voortaan inzet om een officiële afvaardiging (van ministers en koning) naar grote sportevenementen in landen waar grove mensenrechtenschendingen plaatsvinden te voorkomen; - De regering oproept in gesprek te gaan met de sportbonden om na te gaan wat sporters kunnen betekenen, bijvoorbeeld door af te zien van deelname of anderszins, bij grote sportevenementen in landen waar grove mensenrechtenschendingen plaatsvinden. Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen. Het Landelijk Bestuur staat volledig achter het eerste deel van het dictum. De Tweede Kamerfractie heeft eerder opgeroepen tot het niet afvaardigen van een politieke delegatie naar de Olympische spelen in China. Maar kreeg toen geen steun. Ook met betrekking tot Qatar is de fractie zeer kritisch en heeft hier kritische vragen over gesteld. Het tweede deel van de motie ligt genuanceerder. De Tweede Kamer gaat over de politieke afvaardiging en niet over de afvaardiging van sporters. Daar moeten in eerste instantie het NOC*NSF en de sporters zelf een moreel oordeel over vellen. Onze acties hebben zich dus altijd op een politieke vertegenwoordiging gericht en niet op de sporters zelf. Nu is het wel zo dat door de overheid veel subsidie wordt gegeven aan sportbonden en via die bonden aan individuele sporters. Dat geeft wel ruimte om aan de regering te vragen met sportbonden in gesprek te gaan over deelname of anderszins in landen waar de mensenrechten flagrant worden geschonden.

Er komt geen toelichting van de indieners.

Stemming:

Voor: 640

Tegen: 60

Onthouding: 32

De motie is aangenomen.

Motie 12 – Stop huisuitzettingen tijdens de coronacrisis.

Ingediend door Perspectief, ChristenUnie-jongeren.

De motie spreekt uit dat de Tweede Kamerfractie: - De Minister oproept tot het hernieuwen van de afspraken met de verhuurdersorganisaties over het stoppen van huisuitzettingen; - De Minister oproept tot het verbieden van huisuitzettingen indien de gemaakte afspraken geen effect hebben en uitzettingen voor blijven komen.

Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen. Goed om dit onderwerp via een motie te agenderen. De ChristenUniefractie heeft dit ook meerdere keren ingebracht in de debatten over de Corona-aanpak. Huisuitzettingen moeten, ook los van de coronacrisis, zoveel als mogelijk voorkomen worden. Mensen dakloos maken is geen oplossing als ze door bijvoorbeeld financiële problemen de huur niet kunnen voldoen.

Er is geen toelichting van de indiener.

Stemming:

Voor: 673

Tegen: 34

Onthouding: 37

De motie is aangenomen.

Motie 14 – Campagne en duurzame relatiebouw christenmigranten.

Ingediend door Perspectief, ChristenUnie-jongeren.

De motie verzoekt het Landelijk Bestuur: - De campagnestrategie gericht op christenmigranten aan te grijpen om duurzame en structurele relaties met christelijke migrantengroepen te intensiveren; - Evaluatie van de strategie en opgedane ervaringen tijdens de campagne te gebruiken om na de campagne een integrale aanpak te scherpen.

Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen. We zien deze motie als een krachtige aanmoediging om in de campagne speciale aandacht te hebben voor christenen met een migratieachtergrond. Deze aandacht mag zich zeker niet beperken tot de campagnetijd maar moet leiden tot een blijvende inclusie van deze groep potentiële kiezers en politici. In de Impact Factory van 5 september jl. is daarom een workshop over dit onderwerp gehouden. Dit heeft gevolgen voor de Tweede Kamercampagne. Het Landelijk Bestuur is het eens met de indieners van deze motie dat opgedane ervaringen weer bij moeten dragen aan blijvende ontwikkeling op het gebied van culturele inclusie. Het Landelijk Bestuur rekent hierbij op een mooie samenwerking met o.a. Perspectief.

Er is geen toelichting van de indieners.

Stemming:

Voor: 686

Tegen: 28

Onthouding: 32

De motie is aangenomen.

6. Voordracht leden landelijk bestuur

In november 2020 is Klaas Tigelaar, algemeen bestuurslid (vicevoorzitter) aftredend. Hij is dan twee periodes bestuurslid geweest en is (reglementair) niet herkiesbaar. Eveneens is bestuurslid Fred Ruiten (penningmeester) aftredend. Zijn tweede termijn verloopt in het voorjaar van 2021. Ook hij is niet herkiesbaar.

Het Landelijk Bestuur heeft de geadviseerde voordracht van Harmke Vlieg voor de vervulling van de vacature van algemeen bestuurslid per najaar 2020 en Wieger Kastelein, algemeen bestuurslid (beoogd penningmeester per voorjaar 2021) overgenomen op zijn vergadering van 2 oktober 2020. De kandidaat-bestuursleden stellen zich voor via een filmpje.

Er zijn via de mail geen reacties op deze voordrachten binnengekomen.

Stemming:

Voor: 716

Tegen: 2

Onthouding: 14

Daarmee zijn beide kandidaten benoemd door het congres.

Herbenoeming Leon Meijer

Het bestuurslid Leon Meijer is aftredend. Leon Meijer is algemeen lid van het Landelijk Bestuur en bekleedt daar de portefeuille van Internationaal Secretaris. Hij heeft aangegeven beschikbaar te zijn voor een tweede termijn. Gezien zijn prima functioneren binnen het bestuur, stelt het Landelijk Bestuur aan het Partijcongres van 21 november 2020 voor om hem te herbenoemen voor een tweede termijn als bestuurslid. Daar zijn geen reacties op binnengekomen.

Stemming:

Voor: 688

Tegen: 14

Onthouding: 21

Daarmee is Leon Meijer herbenoemd voor een nieuwe termijn in het Landelijk Bestuur.

7. Afscheid Klaas Tigelaar

Piet Adema: "Vandaag neem je afscheid als vicevoorzitter. Je geeft op een rustige leiding aan de procedures, dat was de zichtbare kant, maar ook achter de schermen was je van onschatbare waarde. Je hebt je bijvoorbeeld beziggehouden met veranderingen van partijdemocratie, we zijn een echte ledenpartij geworden. Je hebt ook een tijdje waargenomen als voorzitter en daar kreeg je veel waardering voor. Jouw bestuurlijke kennis en ervaring heeft ons geholpen in het leiden van de partij. Ook persoonlijk, als het lastig werd konden we met elkaar sparren. Hartelijk dank. Je hebt bijgedragen aan het profiel van de partij. We wensen je alle goeds voor de toekomst."

Piet Adema: "Onze partijdirecteur Menno van Hulst is ziek, en heeft zijn taak neergelegd. Maar hij blijft werkzaam als senior adviseur. U krijgt nog de gelegenheid afscheid te nemen. We verwelkomen de nieuwe directeur, Jop Douma."

8. Toespraak Bina Chirino (voorzitter Perspectief)

"We wilden graag een toespraak op het congres, en hier sta ik nu. Voor veel jongeren is dit een moeilijke tijd, en voor niemand is het makkelijk. Er is ook woede over jongeren die brandhaarden zouden zijn van corona, wantrouwen jegens de overheid. Welke breuklijnen in de samenleving worden hiermee aan het licht gebracht? En reageren we door tegenover elkaar of naast elkaar te staan? Mijn oproep aan mensen in de partij is om jongeren uit te nodigen om aan tafel te zitten. Zijn er ook breuklijnen in de partij? Tussen jong en oud, katholiek en protestant, stad en regio? We willen die breuklijnen overbruggen. We willen een verenigde partij. Dat is ons speerpunt als Perspectief."

9. Carola Schouten

"We gaan op weg naar Kerst, waarin Jezus Christus zegt: Je bent niet alleen. De zorg is op de proef gesteld, op al die plekken wordt hoop en licht gebracht. Ik denk aan Martha van Abbema, wethouder in Twenteland, zij is weer verpleegkundige geworden. We willen via Martha respect en aandacht vragen voor de mensen in de zorg. We willen niet alleen een bonus, maar ook structureel meer geld, zodat ze dit waardevolle werk kunnen doen.

Veel mensen voelen de financiële pijn. Op dit moment zijn voedselbanken belangrijker dan ooit, daarom gaan we de voedselbanken ondersteunen, en dank aan die boeren en tuinders die dat mogelijk maken. Bettelies Westerbeek zet zich in haar wijk als pastor in tegen armoede, zij zorgt ook voor voedselpakketten in de wijk. Via haar wil ik iedereen bedanken die zich voor dit soort initiatieven inzet. We kennen allemaal mensen die we bewonderen, of mensen die eenzaam zijn in deze periode. Het is belangrijk dat mensen zich niet alleen voelen. Samen met de EO en andere organisaties doen we de actie Niet Alleen. Hoe mooi zou het zijn als we dit als partij gaan doen, letterlijk licht brengen. Laten we zorgen dat er in elk huis licht komt."

10. Uitslag stemming kandidatenlijst Tweede Kamerverkiezingen 2021

Er worden filmpjes getoond over sommige kandidaten. Matthijn Buwalda laat de stemmingsuitslag zien over de kandidatenlijst, 94% was vóór. Hij feliciteert de kandidaten.

11. Toespraak Gert-Jan Segers

Negenenveertig fantastische kandidaten. En één lijsttrekker. En dat is een eer. Dat is echt een voorrecht om hier te mogen staan, met die prachtige mensen om me heen. Maar voordat ik hier ging staan en voordat ik die stap naar voren zette, heb ik mezelf wel een paar indringende vragen gesteld: Waarom doe ik dit? Waarom ben ik weer bereid om vier jaar van mijn leven te geven aan Den Haag? Waarom? Waarom al die uren? Waarom die strijd? En dat is omdat ik wil vechten voor idealen. Omdat ik daarvoor sta. Ik krijg wel eens een mail en dan zeggen mensen: joh, doe je dit nou vanwege het pluche? Of doe je dit nu vanwege je ambitie? Ik krijg ook andere mail - heel aardige mail - maar soms schrijven mensen dat: je

doet dit vanwege het pluche. Nou, alles behalve. Dat pluche heb ik nog nooit zo gevoeld. En die coalitiedeelname is meer een spijkerbed. En lopen over het Binnenhof, dat is koorddansen. En als je iets wilt bereiken in de politiek, dan is het vaak een tocht in een gammele bus over een bochtige bergpas. Dat is wat het is.

Is het allemaal dan slecht, en moeilijk en een zootje in Den Haag? Nee, absoluut niet. We zitten nu in een enorme crisis. En in deze coronacrisis die zijn weerga niet kent, ben ik ongelooflijk dankbaar voor mensen als Mark Rutte en Hugo de Jonge die ons door deze crisis heen proberen te loodsen. Ik ben ze dankbaar. Ze geven wat ze hebben, ze doen wat ze kunnen en ze verdienen daarvoor ons grootste respect. Maar dat ik hier sta, met deze prachtige mensen om me heen, dat is niet voor hen. Dat is niet voor de coalitie. En dat is zelfs niet voor onze eigen partij. Ik doe het omdat ik geloof in onze idealen en omdat onze idealen het waard zijn om voor te vechten.

Zeker in deze tijd, deze coronatijd, waarin mensen het zwaar hebben, veel mensen zich eenzaam voelen, waar mensen zekerheden verliezen, werk verliezen, inkomen verliezen, hoop verliezen. En juist dan is het zo belangrijk om te dromen van die nieuwe morgen. Om je in te zetten voor dat wat écht telt. Om te kiezen voor het goede. En te strijden voor het goede. En een beroemde rabbijn, Abraham Joshua Herschel zei het heel prachtig. Als we ons inzetten, zetten we ons in voor 'het visioen van het goede waarvoor wij hetzij sterven hetzij levend omkomen - dat visioen dat door geen rede kan worden begrensd.' Daar doe ik het voor. Dat is wat mij drijft. Het visioen voor het goede.

En dat maakt de ChristenUnie ook een heel bijzondere partij. Een partij van idealen met impact. En die combinatie, die is heel bijzonder. Ja, we hebben idealen. Ja, we hebben een warm kloppend hart. Ja, we willen dat er betere zorg komt voor elkaar. Juist ook in deze coronatijd. Juist als mensen zich eenzaam voelen, willen we tegen iedereen zeggen: je hoeft het niet alleen te doen. We zetten ons in voor een economie waarbij het niet alleen om geld en werk draait, maar waarin mensen centraal staan. We zetten ons in voor de menselijke waardigheid, waardigheid voor het menselijk leven - van het prille begin tot wanneer het einde daar is. We zetten ons in als rentmeesters voor goede zorg voor de schepping. Wij zijn een partij van idealen.

Maar ook een partij van idealen met impact. We hebben impact. Dat komt door de mensen die we hebben. Dat komt door de bereidheid van al die mensen om die stap naar voren te zetten en verantwoordelijkheid te dragen. Om in raadzalen, provinciehuizen, dorpen, steden, verantwoordelijkheid te nemen. En zo hebben wij impact - van Enschede tot Den Haag, van Maastricht tot Eemsdelta, waar we afgelopen woensdag een hele mooie uitslag hadden en als derde partij uit de bus kwamen. Op al die plekken hebben wij impact.

En links heeft ons nodig. Rechts zoekt onze hulp. En zo weet ik dat vroeg of laat wij ook in Den Haag weer nodig zullen zijn, hetzij voor een coalitie, hetzij voor een rol in de oppositie, hetzij voor een meerderheid in de Tweede Kamer dan wel in de Eerste Kamer. Onze invloed is dan ook veel groter dan het aantal zetels dat we hebben. Juist omdat onze idealen zoveel groter zijn.

Je hebt partijen met idealen - maar toch deïnen die altijd weer terug om verantwoordelijkheid te dragen. Om die stap naar voren te zetten, en wél deel te nemen aan een coalitie. Ze hebben idealen - maar soms heel weinig impact. En er zijn machtspartijen - partijen met impact omdat zij verstrekkende besluiten nemen. Maar soms is het niet meer duidelijk wat hun idealen zijn. En de ChristenUnie als partij van idealen met impact is een unieke partij op een unieke plek met een unieke combinatie.

Ik heb net vriendelijke en warme woorden gezegd over Hugo de Jonge en Mark Rutte. En ze kwamen uit de grond van mijn hart. Tegelijk moet ik er wel bij zeggen dat Mark Rutte niet alleen een premier is die zijn werk fantastisch doet, maar hij is ook lijsttrekker. Hij is aanvoerder van een partij. En dat als je Mark Rutte stemt, krijg je er ook 35 liberalen bij. En dat zijn mensen met wie we vaak goed kunnen samenwerken. Dat hebben we de afgelopen jaren gedaan. Maar het zijn ook mensen dat als wij willen dat kinderen van Moria, uit de

modder van Moria, hierheen worden gebracht, dat zijn dan 35 liberalen die daar tegen stemmen. Ik weet hoe zwaar het weegt. Ik weet dat er vanochtend een motie is aangenomen op het congres die treurnis heeft uitgesproken over dat wat er is bereikt. Maar u weet waar ons hart klopt. En u weet ook hoe moeilijk het is in deze combinatie. Het zijn 35 liberalen die aarzelen in zorg voor schepping. Liberalen die ons individualistische belastingstelsel zo'n beetje eigenhandig hebben uitgevonden. En die als het gaat om vaccinatiedrang of zelfs dwang soms helemaal niet zo liberaal zijn.

En daarom is het zo belangrijk dat we naast die 35 liberalen op z'n minst zeven christelijk-sociale leden van de ChristenUnie in de Kamer te hebben. Om die daar tegenover te hebben staan. Die kiezen voor wat écht telt. Die weten wat van waarde is. Die strijden voor behoud van het goede, en het visioen van het goede najagen. Vanwege onze positie, vanwege ons unieke karakter kunnen we met vertrouwen de campagne in gaan. Met vertrouwen richting 17 maart. En kunnen we ook heel fier en met vertrouwen onze plek innemen die ons dan toekomt. En dat gaan we doen. En er zal ongetwijfeld weer een beroep op ons worden gedaan. In welke rol dan ook. Maar weet wel - en dat zeg ik dan hier vandaag - dat de prijs voor coalitiedeelname van ons hoger wordt. We hebben in deze periode stappen in de goede richting kunnen zetten. We hebben goede dingen kunnen doen. Maar dat willen we een volgende periode ook. Wij zullen nooit genoeg nemen met de status quo.

Wie onze zetels wil, die krijgt onze idealen. En ook al rekenen ze met onze zetels, ze zullen rekening moeten houden met de hoge idealen die we hebben, met het visioen van het goede.

Weet u hoe het soms voelt om ChristenUnie te zijn? Om onze rol zo te pakken en onze plek in te nemen? Dat voelt als een reis in een bus die ik ooit heb meegemaakt in Nepal. Ik maakte ooit een tocht in een gammele bus over een bochtige bergpas. En je kijkt naar die chauffeur en je houdt je hart vast. Hij moet sturen, hij moet remmen, hij moet gas geven. Af en toe kijk je naar het ravijn naast je en je houdt je hart vast. Maar zo voelt het soms om dit te zijn. We moeten soms sturen, bijsturen, we moeten soms remmen en we moeten gasgeven.

En we hebben gestuurd, we hebben meegestuurd. Er is een Klimaatakkoord gesloten en die is socialer en rechtvaardiger geworden, omdat we hebben meegestuurd. We hebben ieder jaar weer een begroting afgesproken. Dat waren soms knokpartijen in de coulissen van de coalitie. Maar dat is socialer geworden. We hebben extra geld geregeld voor landbouw, voor onderwijs, voor zorg. En we hebben bijgedragen en meegestuurd aan steun voor bedrijven, zodat mensen in deze crisis hun baan zouden kunnen behouden. We hebben meegestuurd en dat maakt verschil. Maar je moet ook soms remmen. En dat doen we. Als D66 komt met 'voltooid leven' en wil meewerken, wil bijdragen aan de mogelijkheid van oudere mensen om, ook als ze gezond zijn, een einde aan hun leven te maken, dan zeggen we daar 'nee' tegen. En we zeggen 'ja' tegen waardig ouder worden. We zeggen 'nee' tegen mensen die nu de bedenktijd voor abortus, zo'n ingrijpende beslissing, willen afschaffen, en we zeggen 'ja' tegen goede zorg voor een vader, een moeder, een kind bij een onbedoelde zwangerschap. We zeggen 'nee' tegen die roep om staatsonderwijs en we zeggen 'ja' tegen de vrijheid van onderwijs, om daar je plek in te geven, en je hart te laten spreken, om zo een nieuwe generatie, ook vanuit je geloof, te dienen.

En zo maakt het verschil wanneer je remt. Maar je moet niet alleen sturen, niet alleen remmen, je moet ook gas geven. En dat willen we. Wij willen een ander belastingstelsel. Als je nu kijkt naar het belastingstelsel, dan is dat niet sociaal. Er staat een fiscale boete op zorg voor je kinderen. Zorg voor je ouders soms. Het wordt je moeilijk gemaakt om werk en zorg te combineren. Niet iedereen betaalt zijn eerlijke deel. En sommige mensen betalen te veel. Dat is niet rechtvaardig. Het is te ingewikkeld, kijk naar die toeslagen. We hebben de verhoren gezien deze week. We zien hoe onrechtvaardig het soms uitpakt. En dat moet anders. Vervuilers moeten gaan betalen. Er moet ruimte komen om werk en zorg te kunnen combineren. Wij hebben die plannen neergelegd. Wij willen toe naar een menswaardig belastingstelsel. En daar willen we gas geven.

We zijn een partij van idealen. Van een visioen van het goede. En daarom wil ik het doen. Daarom sta ik hier. Daarom wil ik de komende jaren opnieuw geven aan het dienen van ons land. Aan het dienen van onze partij en het bijdragen aan onze missie, de christelijk-sociale missie van de ChristenUnie. En misschien zijn er mensen die zeggen: ach, dat visioen van het goede waar je het over hebt, dat maakt je een beetje een luchtfietser. Of mensen zouden je dat verwijt kunnen maken. Nou dan is dat dan maar zo. Ik ben bereid om met het zicht op het visioen van het goede, met mijn voeten in de modder te staan, met al die prachtige mensen om me heen, daar het verschil te maken en daar te werken, te strijden voor onze idealen. En als mensen zeggen dat wij dromers zijn als wij denken dat een samenleving zonder die ellendige schulden mogelijk is, dan is dat maar zo. Dan nog zullen wij een schuldenplan indienen. Als mensen zeggen dat het misschien achterhaald is om je in te zetten voor een wereld waarin geen prostitutie en uitbuiting is, geen mensenhandel is, dan is dat maar zo. Dan nog zullen wij ons best doen om mannen, vrouwen in die wereld, uit die ijzige wereld te halen en een betere toekomst te geven. Als mensen zeggen dat het niet realistisch is om te streven naar een samenleving zonder die ellendige verslavingen, dan nog zullen wij een plan indienen voor een drugsvrije samenleving. En al zegt half Nederland dat het nu eens afgelopen moet zijn met die onderwijsvrijheid en dat we nu eens naar staatsonderwijs toe moeten, dan nog zullen wij ons sterk maken voor die vrijheid om je hart te laten spreken. Om met alles wat je hebt je in te zetten voor de nieuwste generatie. Ook met je geloof, ook met je diepste overtuiging.

Ik zeg het nog een keer: Abraham Joshua Herschel. Wij strijden voor 'het visioen van het goede, waarvoor wij hetzij sterven, hetzij levend omkomen. Het visioen dat door geen rede begrensd kan worden.' Dat maakt je misschien een beetje gek. Dat maakt je misschien een beetje dwaas. Maar dan bevinden we ons in heel goed gezelschap. Het was Paulus zelf die zei: het evangelie is een dwaasheid. We bevinden ons in heel goed gezelschap. Want Jezus was een beetje dwaas. Hij had een fantastische omgeving in de hemel en Hij koos ervoor om deel te maken van de mensheid, in een gebroken wereld. Om deze mensheid te redden, te helpen, de helpende hand te bieden. Dat was dwaas. Een beetje gek. Maar Hij heeft het gedaan. Als Hij bereid was om alles op te geven, uit naastenliefde. Om alles te doen, om de liefde van God merkbaar en tastbaar te maken in deze wereld, dan kan ik ook wel vier jaar van mijn leven geven voor deze missie. En kunnen wij ook wel een beetje gek zijn in het hier en nu.

En dan is mijn vraag aan jou: zou jij een beetje gek met mij willen zijn? Zo gek willen zijn om nu te strijden voor zeven zetels. Voor zeven mensen met christelijk-sociale idealen in de Tweede Kamer? Om te strijden voor het visioen van het goede?

Tot slot, er komt zo een lied aan. En jullie weten, ik hou van U2. En er is één lied wat mij heel bijzonder raakt. Dat heet Jahweh. En straks gaan Matthijn Buwalda en mijn eigen dochter Eline het spelen en zingen. Er zijn een paar zinnen die mij raken. Het is eigenlijk een gebed, en in dat gebed zingt Bono en straks mijn dochter:

'Take these hands, don't make a fist, and teach them what to carry.'

Dus laten deze handen, Heere God, Jahweh, laat het geen vuist zijn maar leer ons wat wij moeten aanpakken. Leer ons waar wij moeten helpen.

En: 'There's always pain before a child is born.' Dat is een andere zin dat mij raakt. De weg naar het visioen van het goede is soms een hele pijnlijke, lastige en zware weg. Maar dan: 'a city should be shining on a hill.' Dat is de bestemming. Een stad op een berg die schijnt, die licht geeft. Dat is waar we willen uitkomen.

En altijd is Jahweh erbij. God onder ons, God boven ons. God aan het begin en God aan het einde. En als dat waar is dan weet ik dat wij veilig thuiskomen. Dan weet ik dat we op onze bestemming komen.

Let's go. Op hoop van zegen!'

Slot: Matthijn Buwalda en Eline Segers zingen het lied.